

PRZEGLĄD PRASY PORTUGALSKIEJ

* GOSPODARKA *

nr 11/2015

9 – 15 marca 2015 r.

AMBASADA RP W LIZBONIE WYDZIAŁ PROMOCJI HANDLU I INWESTYCJI

Rua António de Saldanha N° 48 | Lizbona | Portugalia

Tel. (00351) 21 301 3327 | Fax. (00351) 21 301 2870

e-mail: lisboa@trade.gov.pl | www.lisbon.trade.gov.pl

Polska

I. PORTUGALSCY INWESTORZY DZIAŁAJĄCY W POLSCE, DWUSTRONNA WSPÓLPRACA GOSPODARCZA

1. Novo Banco (NB)

Novo Banco ogłosił swoje wyniki finansowe za pięciomiesięczny okres działalności w 2014 roku, tj. od 4 sierpnia, tj. od daty utworzenia Novo Banco, do 31 grudnia 2014 r. Według podanych danych bank poniósł straty równe 467,9 mln euro.

Prowizje od usług dla klientów przyniosły dodatni wkład w wysokości 178,2 mln euro, generując dochód brutto z operacji bankowych w wysokości 444,5 mln euro.

Wskaźnik wypłacalności *common equity tier 1* osiągnął poziom 9,6%, tj. poniżej 10,3% ogłoszonych w momencie powstania banku.

Negatywny wpływ na rentowność banku miały rezerwy. Całkowity koszt utraty wartości wyniósł 699,1 mln euro, w tym blisko 378 mln euro w związku ze wzmocnieniem rezerw z tytułu kredytów konsumenckich oraz 108,4 mln euro wskutek zakupu akcji Portugal Telecom/Oi.

Całkowita wartość udzielonego kredytu konsumenckiego spadła o 3,8%, największe załamanie było widoczne w segmencie finansowania przedsiębiorstw (4,4%), w zakresie klientów prywatnych wyniosło ono 2,5%.

Jakość kredytowa pogorszyła się, a rezerwy dla kredytów w NB wyniosły 5,1 mld euro, co stanowi 12,8% ogółu. W dniu 31 grudnia 2014 roku NB posiadał ponad 3,9 mld euro przeterminowanych kredytów, co stanowi wzrost o 15,5%, czyli 524 mln euro. Z kolei wartość pożyczek przeterminowanych powyżej 90 dni to blisko 3,5 mld euro, podczas gdy ryzyko kredytowe to ponad 6,5 mld euro.

Wskaźniki ryzyka kredytowego rejestrują obecnie wyższe wartości niż te z 4 sierpnia 2014, przede wszystkim w wyniku zmniejszenia się portfela kredytowego klientów i wzrostu zaległych pożyczek i kredytów zagrożonych. Udział kredytu zrestrukturyzowanego wzrósł do 14,7% ogółu.

NB inwestuje w dług publiczny Portugalii, zwiększając portfel obligacji państwowych. Pod koniec 2014 roku NB posiadał 1,9 mld euro zainwestowanych w portugalski dług publiczny, czyli o 278 mln euro więcej (+16,7%) niż w dniu 4 sierpnia 2014 r.

Novo Banco rozpoczął rok 2015 z aktywami o całkowitej wartości 74,8 mld euro, co czyni go trzecim największym bankiem prywatnym Portugalii pod względem tego wskaźnika, za CGD i BCP. Pod względem depozytów klientów również zajmuje trzecie miejsce z 40 mld euro.

Prezes NB potwierdził, że bank znalazł rozwiązanie dla 8000 klientów-portugalskich emigrantów, którzy zainwestowali w obligacje oszczędnościowe dawnego Banco Espírito Santo (BES). Stock da Cunha nie ujawnił skąd bank znajdzie środki na deklarowane 727 mln euro, czy też dojdzie do ich przekształcenia w depozyty długoterminowe, co już raz miało miejsce w przypadku klientów, którzy zainwestowali w obligacje BES.

José João Guilherme, członek zarządu Novo Banco zapewnia o trwających negocjacjach z podmiotami odpowiedzialnymi za kontakt z klientem. Kiedy bank otrzyma wsparcie wszystkich interesariuszy, zostaną wdrożone nowe rozwiązania. Od rozmów z klientami do pierwszych wypłat może upłynąć od czterech do ośmiu tygodni. Sprawa dotyczy głównie spółek Poupança Plus, EuroAforro i Top Renda z siedzibą na wyspie Jersey. Wszystkie podmioty zostały stworzone przez Crédit Suisse, celem długoletniego lokowania w nich długu Grupy Espírito Santo i BES. Klientami tych jednostek byli zazwyczaj emigranci z północnej części Portugalii, którzy dokonywali subskrypcji akcji uprzywilejowanych.

Kolejną kwestią do rozwiązania to sytuacja 3000 klientów poszkodowanych w wyniku zakupu papierów komercyjnych niefinansowych spółek zależnych GES w oddziałach dawnego BES. Eduardo Stock da Cunha podkreśla, że to nie Novo Banco odpowiada za ich sytuację, tylko podmioty emitujące papiery komercyjne. Według Stocka da Cunha Bank Portugalii już wcześniej wypowiedział się w tej kwestii i nie pozostawił wątpliwości po czyjej stronie spoczywa odpowiedzialność. Mimo to prezes NB jest przychylny rekompensatom i znalezieniu wyjścia z trudnej sytuacji, gdyż obecna sytuacja, oprócz poszkodowanych dotyka też Novo Banco. 3000 klientów posiadających papiery komercyjne spółek Grupy Espírito Santo reprezentuje wartość 530 mln euro.

Według ostatnich doniesień prasowych ostateczna spłata papierów komercyjnych GES nie spowodowałyby spadku wskaźnika wypłacalności Novo Banco poniżej dopuszczalnego prawnie limitu, jednakże uplasowałyby go poniżej wskaźników większości banków portugalskich i europejskich. Spłata klientów na kwotę 530 mln euro miałyby wpływ rzędu 75-80 punktów bazowych na kapitał bankowy NB i przyczyniłyby się do spadku wskaźnika CET 1 do poziomu ok. 8,4%, wciąż powyżej minimalnego dopuszczalnego progu ustanowionego przez EBC. Mimo iż spłata papierów dłużnych nie postawiłaby NB w sytuacji nieprzestrzegania wymogów prawnych, to jednak konsekwencje tego kroku byłyby odczuwalne jeszcze przed dokonaniem sprzedaży banku, co oznacza, iż wszelkie straty z tego tytułu poniosłyby pozostałe banki krajowe, które wraz z Funduszem Naprawczym skapitalizowały Novo Banco po rozdzieleniu z BES.

Oprócz ewentualnego wpływu na cenę sprzedaży banku, portugalski bank centralny obawia się, że spłata części zobowiązań ze strony NB, która prawnie nie leży już w gestii tego banku, tylko banku BES, otworzyłaby drzwi do roszczeń dla pozostałych wierzycieli.

BES

Dawny BES, obecnie tzw. zły bank, który po ogłoszeniu upadłości pozostał z aktywami zagrożonymi, sprzedał 40% udziałów, które posiadał w Aman Bank w Libii. Był on jednym z dwóch aktywów, które nie przeszły w posiadanie Novo Banco w momencie podziału. Kupującym okazał się Freslake Limited, który zapłacił 3,9 mln euro za bank wyceniany w 2009 roku na kwotę 37,8 mln euro.

(Diário de Notícias, Diário Económico, Jornal de Negócios, Oje)

2. EDP

EDP rozpocznie w tym tygodniu *roadshow* mający na celu dokonanie sekurytyzacji deficytu taryfowego Portugalii. Firma kierowana przez António Mexia zleciła podmiotom StormHarbour, SantanderTotta, Deutsche Bank, London Branch i J.P.Morgan przygotowanie operacji i poszukiwanie inwestorów zainteresowanych zakupem kredytów taryfowych w wysokości 1250 mln euro, które firma posiada w portugalskim sektorze energii elektrycznej. Kwota ta odnosi się do kosztów związanych z energią wyprodukowaną ze źródeł odnawialnych lub kogeneracji, które nie zostały jeszcze zapłacone przez odbiorców energii elektrycznej.

Roadshow rozpocznie się 11 marca w Londynie, a potem dotrze do Paryża, Monachium, Amsterdamu i przez Madryt do Lizbony.

EDP poinformowała, że António Mexia obejmie stanowisko przewodniczącego zarządu EDP Energias w Brazylii. Niniejsze stanowisko nie reprezentuje funkcji wykonawczych. Mexia zastąpi na stanowisku Anę Marię Fernandes, która zgodnie z zapowiedzią grupy przejmie inne stanowisko w EDP, choć na razie nie wiadomo czy będzie to miało miejsce w Brazylii czy w innych krajach działalności EDP.

Oprócz Mexia w strukturze kierowniczej EDP w Brazylii przechodzi też João Marques da Cruz, nowy administrator grupy (w zastępstwie za Jorge Cruz Moraisa).

Również na stanowisku wicedyrektora do spraw finansów i inwestorów zaszły zmiany. Miguel Dias Amaro, który od 11 kwietnia obejmie nowe stanowisko w firmie został zastąpiony przez Nuno Miquela Setas.

Wszystkie nowo podjęte decyzje w sprawie kierownictwa brazylijskiej filii EDP zostaną poddane głosowaniu akcjonariuszy podczas walnego zgromadzeniu, do którego dojdzie 10 kwietnia br.

W Portugalii osobne zgromadzenie akcjonariuszy grupy EDP odbędzie się 21 kwietnia. Prawdopodobnie Manso Neto pozostanie na stanowisku prezesa EDP Renováveis, a wraz z nim jego aktualny gabinet.

(Diário de Notícias, Expresso, Diário Económico)

3. Mota-Engil

Według wstępnych danych przekazanych przez Mota-Engil do Komisji ds. Rynku Papierów Wartościowych obroty firmy w okresie pomiędzy 2013 a 2014 rokiem wzrosły o 100 mln euro. W 2014 roku Mota-Engil osiągnęła obroty w wysokości 2,4 mld euro, przy znaczącym wzroście udziału rynków zagranicznych w czwartym kwartale tego roku.

Grupa w 2013 roku zarejestrowała łączną sprzedaż w wysokości 2314 mln euro, co przełożyło się na wzrost o 3,1% w stosunku do następnego roku. W 2014 roku, pomimo mniejszej aktywności w czwartym kwartale na niektórych rynkach, grupa przekroczyła 2,4 mld euro obrotów handlowych.

Mota-Engil zamknęła rok 2014 z marżą operacyjną wyższą niż 17%. W 2013 roku grupa osiągnęła marżę EBITDA (zysk przed odliczeniem odsetek, podatków i amortyzacji) w wysokości 16%.

Grupa zauważa również, że nastąpiła redukcja w wysokości 7% skonsolidowanego długu netto, głównie ze względu na zmniejszenie inwestycji w kapitał obrotowy.

Portfel zamówień firmy wzrósł z 3,9 mld euro w 2013 roku do 4,4 mld w 2014 roku, z silnym udziałem na rynkach Ameryki Łacińskiej.

(Diário Económico, Jornal de Negócios)

II. INNE INWESTYCJE I KONTRAKTY ZAGRANICZNE FIRM PORTUGALSKICH

1. Galp

Aktualne zyski grupy naftowej nie wystarczają, aby pokryć rosnące koszty wydobycia ropy. Od kiedy cena baryłki ropy zanotowała spadek o 50% (ze 115 dolarów do 50 dolarów) Grupa Galp Energia jest zmuszona do cięć inwestycyjnych w swoim planie operacyjnym na lata 2015-2019. Największy jednak wpływ na zmniejszenie planowanych inwestycji miała niestabilna sytuacja w związku z rzekomą korupcją w brazylijskiej grupie Petrobras, która doprowadziła do ogłoszenia upadłości kilku firm świadczących usługi i w rezultacie do opóźnienia budowy sześciu platform wiertniczych, które miały rozpocząć działanie w 2017, co w tej sytuacji będzie to możliwe dopiero w 2018.

Galp Energia skorygowała tym samym w dół średni poziom rocznych inwestycji, które zrealizuje w latach 2015 i 2019, do 1,2 mld - 1,4 mld euro (poniżej średniej rocznej 1,6 mld euro/rok, jak przewidziano wcześniej). Tegoroczna inwestycja znajdzie się w przedziale od 1,3 - 1,5 mld euro. Większość z tych inwestycji zostanie przeznaczona na poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej i gazu ziemnego, szczególnie w zakresie brazylijskich projektów związanych z pokładami ropy w basenie Bacia de Rovuma i gazem ziemnego w Mozambiku, jak również rozwojem nowych projektów w Angoli.

Galp podkreśla, że rozwój tych projektów powinien prowadzić do wzrostu średniej rocznej produkcji ropy i gazu w wysokości 25% - 30% między 2014 a 2020 rokiem. Według Galp w 2014 roku rezerwy wzrosły o 10% do 638 mln baryłek ekwiwalentu ropy naftowej w wyniku działań rozwiniętych w Lula/Iracema [Brazylia] oraz decyzji inwestycyjnej dotyczącej Bloku 32 w Angoli. Obecnie Galp posiada pięć jednostek produkcyjnych ropy naftowej w eksploatacji, z których trzy w Brazylii i dwa w Angoli.

Firma poinformowała także, że średnia stopa wzrostu rocznego wskaźnika EBITDA wyniesie powyżej 20% w latach 2014 – 2019. Firma szacuje, że w roku 2015 poziom EBITDA wyniesie między 1,1 mld a 1,3 mld euro. Prognoza ta opiera się na cenie ropy w wysokości 55 dolarów za baryłkę w 2015 roku, stopniowo zwiększającej się do 80 dolarów w 2019 roku.

Galp, która wcześniej miała nadzieję osiągnąć dodatni przepływ środków pieniężnych w roku 2017, twierdzi obecnie, że będzie to możliwe w 2018 roku, przy założeniu, że cena ropy wzrośnie i wyniesie 80 dolarów w roku 2019.

Grupa Galp zakończyła rok 2014 o wartości inwestycji 1143 mln euro, z których 87% zostało przeznaczonych na produkcję.

W Portugalii firma Galp i włoska firma Eni zainwestują ponad 92 mln euro w wykonanie pierwszych odwiertów naftowych w regionie Alentejo w okolicach miasta Sines. Jak twierdzi firma, wiercenie odwiertów na pełnym morzu kosztuje około 100 mln dolarów, odwierty w Alentejo powinny kosztować więcej. Wiercenia rozpoczną się pod koniec tego roku lub na początku roku 2016 i posłużą sprawdzeniu, czy w Portugalii znajdują się zasoby ropy naftowej i, jeżeli tak, czy jej jakość i ilość jest wystarczająca do sprzedaży. Jeżeli potwierdziłoby się istnienie zasobów, to produkcja rozpoczęłaby się w 2025 roku. Prawdopodobieństwo sukcesu wynosi mniej niż 20%.

Prezes Galp, Ferreira de Oliveira, woli być ostrożnym, aby nie rozbudzać zbyt dużych nadziei na rynku i u Portugalczyków, dodaje jednak, że mimo małych szans projekt ten będzie realizowany nawet przy ogłoszonej redukcji planu inwestycyjnego.

Ferreira de Oliveira dodaje, że nie ma żadnego obszaru działania czy obszaru geograficznego, który miałby ucierpieć w ciągu najbliższych pięciu lat, szczególnie w Portugalii, gdzie Galp posiada dwie rafinerie, które eksportują większą część swojej produkcji. Ta działalność pomogła Galp uniknąć efektów dewaloryzacji ropy, ponieważ udaje im się kupować ropę do rafinacji po niższych cenach. Galp działa w dwóch obszarach: produkcji i rafinacji ropy naftowej i podczas gdy pierwszy obszar odczuł spadek cen, bo zainwestowane pieniądze nie zwróciły się w postaci zysków ze sprzedaży, to drugi obszar zyskał, ponieważ mógł kupić taniej ropę i w ten sposób zwiększyć swój zakres sprzedaży.

(Diário Económico, Diário de Notícias, Público)

+++